

Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet
Institut for Kultur, Sprog & Historie
Afdeling for Oversættelse og Tolkning

Oversættelseskritik af Landsplanredegørelsen 2016

Aqqaluk Lynge Egede

Bachelorprojekt, 20 ECTS

Denne opgave indeholder 48.744 tegn med mellemrum (eksklusiv forside, resuméer, indholdsfortegnelse og bibliografi)

Vejleder: Marie Møller Udvang

Eqikkaaneq

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiamut nassuiaat 2016-imeersoq Inatsisartut ukiami 2016-imi ataatsimiinneranni oqaluuserisassatut tunuartinneqarpoq. Nassuiaatip tunuartinneqarneranut Sermitsiaq.ag-mi assigiinngitsut marluk pissutaatinneqarput. Peqqut siulleq tassaalluni nassuiaatip politikikkut imarisai pissutigalugit tunuartinneqarsimasoq, peqqutillu aappaa tassaalluni nassuiaatip nutsernerata kukkuneqarnera pissutigalugu tunuartinneqarsimasoq. Peqqut politikkimut tunngasoq samminagu matumani nassuiaatip nutsernerlugaasorineqarnera ilumoortortaqarnersoq paasiniarsarivara. Tamannalu Katharina Reissip nutsikkat isornartorsiorneqartarneri pillugit teoriia atorlugu misissorpara.

Nutsikkap nutsernerliugaqaalunnera kukkuneqaalunneralu pissutigalugit nassuiaat naammaginangitsumik nutserneqarsimasutut inernilerpara, taamatullu nassuiaatip nutsernerlugaasorineqarnera uppersarlugu.

Reiss naapertorlugu nutsikkanik isornartorsiuneq kinaassusersiunngitsoq pitsaasorlu piumasaqaatit sisamat naammassinerisigut anguneqassaaq. Nutsigaaq suussutsini naapertorlugu misissorneqarsimappat piumasaqaat siulleq naammassineqassaaq. Nutsigassaaq nutsigarlu assigiinngitsunik siunertaqarpata, nutserisup nutsikkamini siunertaasoq qanoq pitsaatigisumik piviusunngortissimanera tunngavigalugu nutsigaaq nalilernerneqarsimappat piumasaqaatit aappaat naammassineqassaaq. Isornartorsiuisup nutserisullu assigiinngitsunik paasinnittariaaseqarnerat inuullu allap allataasa nassuiarniarsarinerat eqqumaffigigaanni, kiisalu nassuiaanerup siulliup aappaanniit iluoornerusariaqannginnera eqqumaffigigaanni piumasaqaatit pingajuat naammassineqassaaq. Aatsaat paasinninnernut tunngasut naliliinermi ilanngunneqarsimappata piumasaqaatit sisamaat naapertorlugu isornartorsiuneq kinaassusersiunngitsutut nalilernerneqarsinnaassaaq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiamut nassuiaat 2016-imeersoq misissoreerlugu paasivara suussusaa tassaasoq annertunerusumik paasissutissatigut misissugassaaq. Taamaammatt piumasaqaat siulleq naammassiniarlugu nutsigassap nutsikkallu isumai assigiinnersut, oqaasilerinikkut kukkuneqarnersoq kiisalu nutsikkami oqaatsit atorneqartut nutsigassami oqaatsinik atuineranut naapertuunnersut misissorsimavara. Nutsigassaaq nutsigarlu assigiimmik siunertaqarmata piumasaqaatit aappaat atunngilaq. Isornartorsiuisutut nutserisumit allaanerusumik paasinnittariaaseqarnera piumasaqaatit pingajuat naammassiniarlugu sulininni eqqumaffiginiarsarisimavara. Tassunga atatillugu nutserisup uniffimmiit uniffimmut nutsereriaasia iluatsilluannikkaangat, paasinninnermut akornutaasinnaasartooq malunnarpoq. Taamatullu nutsereriaaseqarneraq kalaallit qallunaallu oqaasiisa assigiinngissutaat eqqarsaatigalugu pissusissamisunngilaq. Piumasaqaatit sisamaat pillugu Reissip nammineq oqarneratigullusooq isornartorsiuisooq nutserisorlu inuinnaammata, paasinnittariaatsikkullu assigiinngimmata, kinaassusersiuneq pinngitsoorneqavissinnaanngilaq.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiamut nassuiaat 2016-imeersoq nassuiaammut ukiumut siulianut sanilliussimavara. 2015-imi 2016-imilu nassuiaatit assigiinngissusaaq tassaapput nutserisut amerlassusii nutsikkallu naammaginassusaaq. 2015-imi nassuiaat marlunnik nutserisoqarpoq, nutserneralu naammaginarluni. 2016-imi nassuiaat ataatsimik nutserisoqarpoq, nutserneralu naammaginarnani. Siunissami Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut marlunnik nutserisoqarqittalernissaat innersuussutigineqarsinnaavoq, taamatummi nutserisut ikioqatigiillutillu imminnut kukkunersiorarsinnaagamik.

Abstract

During the 2016 fall session of Inatsisartut – the Parliament of Greenland – the 2016 Report on Comprehensive Regional Policy was withdrawn from the agenda. The press reported two different reasons as to why the report was withdrawn from the agenda. One article stated political reasons while another stated translation errors. The aim of this paper is not to assess the first claim, but to assess whether or not there is any truth to the claim of translation errors. To this end I have used Katharina Reiss' theory of translation criticism.

I found that there were severe enough and plenty enough mistranslations and grammatical errors that the translation could not be considered satisfactory, which lends proof to the claim of translation errors.

According to Reiss, translation criticism is objective and proper when four conditions have been met. The first condition is that a translation must be examined according to its type. The second condition is that translations that have a different aim than the text being translated, must be examined by how well they fulfill their aim. The third condition is that the translation critic must be mindful of the fact that critic and translator are individuals who are subjectively interpreting a text written by a third party, and as such one interpretation is not necessarily more correct than the other. The fourth condition states that a translation criticism can only be considered objective when the preceding subjective conditions have been taken into account.

The first condition was met by determining that the 2016 report was a content-focused text and was examined as to semantic equivalence, grammatical correctness and stylistic correspondence. The second condition was rendered moot by the fact that the report and its translation shared the same purpose, which is to say that the translation of the report was not a functional translation. The third condition was sought to be met by mindfulness. The individuality of the translator manifested in the translation of the report through a predominant style of translating the source language text comma-by-comma which, when not done well, may impede the reader's absorption of the material in the target language. As to the fourth condition, it is, according to Reiss' own theory, not entirely possible to be sure of objectivity given that the critic and translator are merely interpreting the text of a third party.

I also chose to compare the translation of the 2016 Comprehensive Regional Policy Report to that of the year prior. The main differences between the two reports are the number of translators and the quality of translation. The 2015 report had two translators and a satisfactory translation while the 2016 report had a single translator and an unsatisfactory translation. Moving forward the Ministry of Finance and Taxes, who commissioned the reports, ought to consider going back to having two translators, as doing so may improve the quality of translation through the possibility of collaboration and proofreading.

Indholdsfortegnelse

Problemformulering	1
Begrebsafklaring.....	2
Metode	2
Teori.....	3
Katharina Reiss' Oversættelseskritiske Teori.....	3
Indledning til analyse.....	6
Analyse	7
Perspektivering til Landsplanredegørelsen 2015	14
Konklusion	16
Bibliografi.....	18

Problemformulering

Landsplanredegørelsen 2016 blev under efterårssamlingen i 2016 trukket fra Inatsisartuts dagsorden. Sermitsiaq.ag har angivet to forskellige grunde til hvorfor redegørelsen blev trukket. Den første er på grund af fejl i oversættelsen til grønlandsk. Den anden er af politiske årsager. Jeg vil i denne opgave lave en oversættelseskritik af landsplanredegørelsen på baggrund af Katharina Reiss' oversættelseskritiske teori. Jeg vil i denne opgave ikke beskæftige mig med hvorvidt redegørelsen blev trukket af politiske årsager, men om hvorvidt der er fejl i oversættelsen.

Begrebsafklaring:

Helsætning: Selvstændig sætning som kan indeholde ledsætninger, men som ikke er led i en anden sætning (Den Danske Ordbog: DDO).

Ledsætning: Sætning som indgår i en anden sætning, og som ikke kan stå alene (DDO).

Lingvistik: Gren indenfor sprogvidenskab, som har at gøre med sprogs regler, struktur og funktion (DDO).

Objektiv: Udelukkende bygget på eller tagende hensyn til fakta, og ikke påvirket eller præget af personlige interesser, opfattelser el.lign. Antonym til subjektiv (DDO).

Semantik: Gren inden for sprogvidenskaben der beskæftiger sig med sproglige udtryks betydning (DDO).

SL: Source Language, det oprindelige sprog der oversættes fra.

Subordinat verbum: Verbum, som bruges i bisætninger, kræver superordinat verbum. Bøjes i modi.

Subordinate verber kan bøjes i fire modi: Kausativ, konditionalis, kontemporativ og participial (Bjørnum 36).

Superordinat verbum: (Hoved-) verbum, som kan stå alene i en sætning, bøjes i modi. Ifølge Bjørnum, kan superordinate verber bøjes i fire modi: Indikativ, interrogativ, imperativ og optativ (36).

TL: Target Language, det sprog der oversættes til.

Metode

I denne opgave ligger teorien til grund for metoden. Katharina Reiss' oversættelseskritiske teori inddeler alle tekster i forskellige teksttyper, til hvilke der hører særlige overvejelser, som en oversat tekst bedømmes ud fra. I teori-afsnittet giver jeg en indførelse i Reiss' teori. Ud fra Reiss' teori vil jeg først bestemme hvilken teksttype Landsplanredegørelsen 2016 (herefter LPR16) hører under, hvorefter jeg vil undersøge oversættelsen af LPR16, ved hjælp af de betragtninger man ifølge Reiss' teori kan bruge til at bedømme en oversættelse af en given teksttype.

LPR16 fylder 156 nummererede sider. På grund af tidsbegrænsning har det ikke været muligt, at undersøge hele dokumentet. For at forsøge at sikre, at resultaterne fra analysen er karakteristiske for hele teksten, er der undersøgt minimum fem sider i hvert kapitel. I kapitel to, som er det længste kapitel, og som strækker sig over 66 sider, er der skiftevis undersøgt 4-6 sider ad gangen, hvorefter der er bladret omtrent 10 sider frem.

I denne opgave har jeg valgt, at perspektivere til Landsplanredegørelsen 2015 (herefter LPR15). LPR15 har 98 nummererede sider, men jeg har fravalgt at undersøge bilagene, hvorfor der er undersøgt omtrent 4 sider i starten og slutningen af hvert af de fem kapitler til og med side 75.

LPR16 og LPR15 kan findes online i flere udgaver. De udgaver der henvises til i denne opgave kan findes via de følgende links. Link til LPR16: <http://bit.ly/2jnFAPg>. Link til LPR15: <http://bit.ly/2kD2siE>.

Aqqaluk L. Egede
 Bachelorprojekt, 20 ECTS
 Afdeling for Oversættelse og Tolkning
 Vejleder: Marie M. Udvang

I oversættelsesforslagene bruges primært Ordbogen. Hvor der i Ordbogen ikke findes termer benyttes inatsisit.gl som en art term-korpus. På inatsisit.gl findes gældende og historiske love, bekendtgørelser, forordninger samt kommunale vedtægter på dansk og grønlandsk, hvorfor jeg mener, at det kan bruges som en god alternativ kilde til Ordbogen.

Teori

Katharina Reiss Translation Criticism – the Potentials and Limitations

Jeg vil i min bacheloropgave benytte den oversættelseskritiske teori beskrevet i Katharina Reiss' bog fra 1971 *Translation Criticism – the Potentials and Limitations*, oversat fra tysk af Erroll F. Rhodes. Katharina Reiss er en tysk lingvist og toneangivende oversættelsesforsker. Jeg har valgt at betragte landsplanredegørelsen ud fra Reiss' oversættelseskritiske teori. Skønt det ikke er den nyeste teori, ligger den til grund for mange andre oversættelses- og oversættelseskritiske teorier og metoder, og derfor mener jeg den stadig kan anses som værende relevant til brug ved kritik af oversættelser.

Reiss tilstræber en objektiv oversættelseskritik. I stedet for blot at gengive en negativ eller positiv vurdering af en oversættelse, uden at begrunde en sådan yderligere, så må en objektiv oversættelseskritik være verificerbar. En negativ eller positiv oversættelseskritik skal formuleres direkte og åbenlyst, ledsaget af eksempler. Kritikeren må også altid give plads til andre fortolkningsmuligheder. I en negativ oversættelseskritik må kritikeren prøve at forstå hvori fejlversættelsen har sit udgangspunkt, eller hvordan den kan være opstået. Derved kan kritikeren opnå en større forståelse af oversætterens valg, og i nogle tilfælde kan det der på overfladen ser ud som en fejl, vise sig at være en god løsning i oversættelsessituationen. Endvidere må kritikeren give sit bud på hvordan oversættelsen kunne løses på en bedre måde (Reiss 4).

Ingen kritik uden sammenligning med originalen. Det vil sige, at man ifølge Reiss, kun kan kritisere oversættelsen, hvis man er bekendt med, og påviser de begrænsninger der er i SL-teksten (9-10). Man kan vurdere en tekst ud fra oversætterens bekendthed med idiomatiske og sprogtypiske udtryk; beherskelse af grammatik; undgåelse af *falske venner* (ord eller stavemåder på forskellige sprog, som minder om hinanden, men som har forskellige betydninger), og; forståelse for og brug af sproglige nuancer (Reiss 12-14). Et af de vigtigste aspekter er hvorvidt oversætterten har været tro mod forfatterens formål med teksten. Har oversætterten fanget, fortolket og formidlet forfatterens budskab (Reiss 16)?

Ifølge Reiss må kritikeren, og ligeså oversætterten, være klar over hvilken slags tekst der arbejdes med. Man kan ikke bedømme skønlitteratur på samme måde som en manual (18). En objektiv tilgang til oversættelseskritik forudsætter, at man udvikler en teksttypologi der tilgodeser varianten af teksttypen, og hvad der er nødvendigt i forbindelse med oversættelsesprocessen vis-a-vis teksttypen (Reiss 22-23). Reiss inddeler tekster i *informative*, *ekspresive* og *appellative* tekster. En tekst eller et tekststykke kan naturligvis have elementer af alle tre, men der er som regel en overvejende tendens i en tekst (25). Hun nævner også *audio-mediale* tekster, men understreger, at dette ikke helt er en type for sig selv, da tekster indenfor denne gruppe ofte vil bestå af en af de andre teksttyper, som uløseligt indgår i et andet medie i.e. radio, tv, etc (Reiss 27).

Der hører mange forskellige slags tekster ind under de *informative* teksttyper, eksempelvis: Aviser, nyheder, manualer, rapporter, faglitteratur, afhandlinger og meget andet. Overvejende gælder det, at informative tekster har effektiv kommunikation og præcision som hensigt. Det er videregivelse af information fra SL til TL på den bedste og mest dækkende måde, der her er i højsædet. Informative tekster kræver indholdsmæssig overensstemmelse i oversættelsen. Informative tekster bør ifølge Reiss oversættes efter og bedømmes på deres semantiske, grammatiske og stilistiske indhold. Såfremt et emne og dets vigtigste bestanddele er oversat i dets helhed, må oversættelsen regnes som værende tilfredsstillende. Derudover er det af yderste vigtighed at oversættelsen, udover at være oversat i sin indholdsmæssige helhed, er i overensstemmelse med de sproglige normer og konventioner der gælder på TL, idet læserens forståelse af tekstens indhold beror på, at læseren kan forstå teksten på sit eget sprog (Reiss 27-31).

Ekspressive tekster lægger sig tættere op ad det kunstneriske, og fokuserer mere på udtryk og form end på effektiv kommunikation. I oversættelsen er det som regel ønskeligt, at der er fokus på SL-teksten, og man kan endda oversætte idiomatiske udtryk direkte, såfremt man derved ikke spænder buen for vidt i forhold til forståelighed på TL. I oversættelsen af ekspressive tekster kræves overensstemmelse i form og æstetisk effekt. Ekspressive tekster bør, ifølge Reiss, oversættes efter og bedømmes på deres æstetiske effekt, samt deres stilistiske, semantiske og grammatiske indhold (31-38).

Appellative tekster dækker eksempelvis over reklamer, propaganda, satire, prædikener og andet. Fælles for appellative tekster er, at de har det formål, at frembringe en ønsket handling eller tanke hos modtageren. De har et specielt formål, som er vigtigere end de informationer eller den form der bruges til at opfylde det. Appellative tekster bør ifølge Reiss oversættes efter tekstens formål og ønskede effekt, og bedømmes på, hvorvidt oversætteren har forstået, og lykkedes i, at gengive dette på TL (38-43).

Audio-mediale tekster er ikke som sådan en kategori for sig selv, da teksterne kan høre ind under de andre typer, dog dækker audio-mediale tekster over tekster som uløseligt indgår i et andet medie. For eksempel sange og manuskripter i skuespil, radio og tv. Audio-mediale tekster er ofte inkorporeret på en kompleks måde med deres medie, derfor kan de have endnu mindre tilfælles med SL-teksten end appellative tekster efter oversættelse. Audio-mediale tekster bør ifølge Reiss oversættes efter, og bedømmes på, hvorvidt de har den samme effekt på modtageren efter oversættelse i deres respektive medier (43-47).

Når man har fundet ud af hvilken teksttype man arbejder med kan man ifølge Reiss gå videre til at undersøge de lingvistiske komponenter. Oversætteren må gøre sig klart hvilke ækvivalenter der er mulige, og vælge det som passer bedst ind i konteksten (48). Her har man som kritiker den bedste mulighed for at undersøge oversættelsens udførelse, ved at undersøge oversættelsens lingvistiske indhold og pragmatiske forhold. Det lingvistiske indhold dækker over semantisk ækvivalens, leksikal adækvans, grammatisk korrekthed og stilistisk korrespondens (Reiss 65-66).

Semantisk ækvivalens undersøges ved at se om oversætteren har været observant vedrørende en terms konnotationer og homonymer, og har valgt den rette term på TL (Reiss 53). Ordet *svær* har eksempelvis, som adjektiv, tre konnotationer ifølge Den Danske Ordbog: Anstrengende, som i *en svær opgave*; alvorlig, som i *en svær sygdom*, eller; som i betydningen *stor og kraftig*. Men som substantiv kan det også betyde svær fra en gris. Substantivet *svær* er derfor homonymt med adjektivet *svær*.

På det leksikale niveau må kritikeren finde ud af om tekniske termer, homonymer, falske venner, uoversættelige ord, ordspil, ordsprog, idiomatiske udtryk, osv. er blevet oversat på en adækvat måde (Reiss 58). Ved leksikal adækvans forstås blandt andet, at en analog repræsentation af for eksempel et ordspil ikke er vigtig ved oversættelse af informative tekster, hvor det indholdsmæssige prioriteres, alt imens en analog gengivelse kan være af vigtighed ved oversættelse af andre teksttyper (Reiss 59).

Rent grammatisk efterspørges korrekthed i oversættelsen, og oversættelsen bør tilpasses TLs normer med hensyn til syntaks og morfologi, medmindre der er specifikke oversættelsesmæssige hensyn der taler imod dette (Reiss 60).

Derudover må stilistiske og idiomatiske faktorer tilgodeses i TL-teksten (Reiss 60-63). Stilistiske faktorer er for eksempel, at oversætte kancellisprogstekster i et tilsvarende sprog og ikke eksempelvis i et hverdagsprog. Idiomatiske faktorer dækker over fravigelser fra SL på grund af tilpasning til TL. Når man eksempelvis siger *jeg har det godt* på grønlandsk, siger man *ajunngilanga*, som direkte oversat betyder *jeg har det ikke dårligt*, men som forstås som tilsvarende det oprindelige danske udtryk.

Stilistisk korrespondens er eksempelvis når der i SL teksten er et gennemgående udtryk, som vilkårligt ændres, eller hvis der er en fejl i teksten, at oversætterten af informative tekster retter sådanne tilfælde, mens man i de andre teksttyper bør bibeholde sådanne fravigelser, hvis det lader til at være bevidst fra forfatterens side (Reiss 63-65).

Disse lingvistiske elementer er, ifølge Reiss, ikke lige vigtige for oversættelseskritikeren, hvad angår teksttyperne. I informative tekster må semantisk ækvivalens vægte mest, efterfulgt af grammatisk korrekthed i rapporter, men i oversættelser som er mere teknisk orienteret efterfølges semantisk ækvivalens af leksikal adækvans. I de andre teksttyper er det fonetiske, syntaktiske og leksikale elementer der fokuseres på (66).

De pragmatiske forhold, eller ekstra-lingvistiske faktorer, har en stor indflydelse på oversættelsen. Man kan ifølge Reiss anskue en oversættelse som bestående af tre dele: *Sætningen, teksten og situationen* (67-68). Disse tre elementer spiller sammen. Når man snakker om de ekstra-lingvistiske faktorer, snakker man om situationen. Nogle gange kan situationen betyde, at oversætterten må afvige fra SL-teksten, for at tilnærme sig den samme effekt på TL. Situationen kan indebære, hvorvidt der oversættes indenfor et område, hvor oversætterten er tilstrækkeligt bekendt med den relevante og brugte terminologi. Situationen kan indebære hvorvidt der oversættes gamle tekster, og hvorvidt disse skal oversættes til tekstens samtids ordbrug, eller om den skal oversættes til vor samtids ordbrug (Reiss 69-74). Der er også sted- og kulturbundne faktorer, som kan have indflydelse på hvordan en tekst kan eller bør oversættes. Er målgruppen i SL, det samme som målgruppen i TL, er de sammenlignelige, eller sigter man efter en anden målgruppe i oversættelsen? Dette, hvem der snakker, og hvordan der snakkes kan have indflydelse på oversætterten valg af ækvivalenter. Ligeså må humor, ironi og for den sags skyld bandeord oversættes på en behørig måde (Reiss 74-86). Når det nu fremgår, at situationen har indflydelse på teksten og sætningen, og at situationen må fortolkes, kan man, ifølge Reiss, ikke komme udenom, at oversætterten og kritikeren kan have forskellige fortolkninger af samme tekst, hvor begge kan være korrekte fortolkninger. Hvilket betyder, at man aldrig kan være helt sikker på om en oversættelseskritik er vitterligt objektiv. Det understreges dog, at det ikke forstås som, at det så kan være lige meget at kritisere oversættelser. De forskellige fortolkninger har et eksistensgrundlag, og kan bidrage til en dybere forståelse af SL-teksten (Reiss 86).

Aqqaluk L. Egede

Bachelorprojekt, 20 ECTS

Afdeling for Oversættelse og Tolkning

Vejleder: Marie M. Udvang

Objektive og subjektive begrænsninger for oversættelseskritik. En oversættelse kan være så fremmed fra dens SL-tekst, at man ikke længere kan benytte de teksttyper, lingvistiske og pragmatiske faktorer til at undersøge teksten kritisk. Dette sker ifølge Reiss objektivt, når en oversætter bliver bedt om, at oversætte en tekst, med et andet formål, end den oprindelige tekst har (92). En oversætter kan eksempelvis blive bedt om at udarbejde et resumé eller referat af en tekst; lave en grov oversættelse; tilpasse teksten til en anden målgruppe; oversætte digte eller andre kunstneriske tekster, hvor der ikke skal tages hensyn til formen i originalteksten, eller; censurere dele af en tekst (Reiss 93-105). I disse tilfælde er der tale om en *funktionel* oversættelse. Oversætteren, eller udgiveren, bør helst i disse tilfælde oplyse på hvilket grundlag, og hvordan, teksten er ændret, hvilket kritikeren kan justere sin bedømmelse efter (Reiss 105).

De subjektive begrænsninger for oversættelseskritik har at gøre med oversætteren. Oversætteren fortolker en tekst og gengiver sin fortolkning på et andet sprog. Oversættelsen vil være præget af at være oversat af netop den oversætter, og oversættersens fortolkning, personlighed, private situation, kendskab til og behændighed i sproget der oversættes fra og til, uddannelsesniveau etc. Det er blandt andet derfor det er vigtigt, at undgå at lave absolutte bedømmelser. Oversættelseskritikeren må fortolke teksten selv, og påpege de steder hvor oversættersens og egen fortolkning afviger, og tilbyde sin egen udlægning. Ikke som den eneste og bedste løsning, men som et alternativt løsningsforslag (Reiss 106-113).

Reiss konkluderer, at 1) en oversættelseskritik er udført ordentligt, når en oversættelse er undersøgt i henhold til dens teksttype, de lingvistiske elementer, og de pragmatiske faktorer, der har indflydelse på teksten, 2) en oversættelseskritik er udført ordentligt, når funktionelle oversættelser bedømmes med højde for de tilpasninger der er foretaget i oversættelsen af teksten, 3) der må tages højde for, at der i 1 og 2, er tale om mennesker med hver deres forståelse, fortolkning og personlighed, hvorfor både oversætter og kritiker giver en subjektiv udlægning af deres respektive opfattelser af hvad en tredje part har skrevet, og 4) en oversættelseskritik er kun objektiv såfremt den tager højde for de subjektive begrænsninger (Reiss 114).

Indledning til analyse

Fastsættelse af Landsplanredegørelsens teksttype, samt objektive begrænsninger i oversættelseskritikken

LPR16 kan ikke siges at have noget kunstnerisk indhold eller ambition om samme, og det beror sig ikke primært på sin form eller udtryk. Det kan derfor ikke siges, at være en ekspressiv tekst. Det kan siges, at være en appellativ tekst i det omfang, at målet er, at læseren skal være enig i redegørelsens resultater og konklusioner, men dette er ikke redegørelsens formål. Redegørelsen er dermed heller ikke overvejende en appellativ tekst. Redegørelsens formål er, at give en saglig fremstilling af de fakta der har indflydelse på de anlæg og forhold der er gældende i Grønland i dag. Redegørelsens overvejende formål er at videregive information, og jeg vil derfor anse det for en informativ tekst, jf. Reiss' typologi.

Med hensyn til det stilistiske er redegørelsen på dansk skrevet til et publikum, som ikke nødvendigvis har det helt store kendskab til den brugte terminologi. Dette ses ved, at der gives eksempler på, hvad der menes med infrastruktur anlæg på side 13 i LPR16, og hvad der menes med en parameter på side 111. Skriftsprogsstilen er saglig og faglig uden at være på et decideret højt abstraktionsmæssigt niveau.

Med hensyn til de pragmatiske forhold, eller situationen, er LPR16 udarbejdet af et departement i det Grønlandske Selvstyre, Finansdepartementet, hvor afsenderen kan anses for at være en troværdig autoritet indenfor de berørte emner. Målgruppen er Naalakkersuisut, Inatsisartut, kommunerne og den grønlandske befolkning, i.e. interessenter i styring og planlægning af udviklingen i Grønland indenfor visse af Selvstyrets ansvarsområder.

Med hensyn til de objektive begrænsninger for oversættelseskritik, er der i LPR16's tilfælde ikke tale om en funktional oversættelse, ifølge Reiss' definition. Det vil sige, at LPR16 skønnes, at have samme formål i den oversatte udgave, som i SL-teksten, og det skønnes, at der ikke er nogen særlige hensyn der skal tages ved undersøgelsen af oversættelsen.

Analyse

Gennemgående fejl: På sidefoden af alle lige tal står der Tulleerriiaarineq pisariaqartinneqartoq (rettelse i rødt). Fejlen kan være opstået på grund af manglende installation af grønlandsk stavekontrol eller manglende korrekturlæsning.

Tekstboks 1	
Tekst, side 5	Oversættelse
<p>Det kræver en sammenhængende indsats og indretningen af en effektiv offentlig sektor med en god arbejdsdeling, som er i stand til at levere sammenhængende løsninger til gavn for borgerne og som bidrager til at gøre Grønland konkurrencedygtig. Det indebærer, at ikke alle ønsker og behov kan efterkommes og at der skal prioriteres både mellem sektorer og i forhold til hvordan investeringerne i udvikling bliver fordelt.</p>	<p>Tamatumani ataqatigiissaarinissaq pisariaqarpoq, taamatullu pisortat suliffiutaasa sunniuteqarnerunissaat suliassatigullu aaqqiissuunneqarnerisa eqaallisaaffiginissaat pisariaqarlunittaaq, taamaaliornikkut aaqqiissutissanik ataqatigiissaagaanerusunik innuttaasunut iluaqutaasussamik tunniussaarsinnaaqullugit, taamaaliornikkullu Kalaallit Nunaat unammillerluarsinaasoq pilersikkiartuaartinneqassalluni. Taamaaliussagaannili kissaatigisat pisariaqartitallu tamarmik ataatsikkut pineqarsinnaanngillat, taamalu immikkoortut akornanni tullerriiaarinerit ingerlanneqartariaqarput, taamatuttaarlumi ineriartortitsinikkut aningaasaliiffigisassat isummorsorfiusariaqarlutik.</p>
Oversættelsesforslag	
<p>Tamanna anguniarlugu ataqatigiissaarisoqartariaqarpoq. Pisortat ingerlatsivii aaqqiissuunneqartariaqarput sullarissunngorlugit; suliassat pissusissamisoorutumik ingerlatsiviit akornanni agguarlugit; innuttaasunut iluaqutaasunik iluarsuissutinik ataqatigiittunik naammassinissinnaasunngorlugit, kiisalu; Nunatta unammillersinnaasuunissaanut ikiueqataasussanngorlugit. Tamanna isumaqarpoq immikkoortortaqrfinni ataasiakkaani piumaneqartut pisariaqartitallu tamarmik piviusunngortinneqarsinnaanngitsut, tamatumalu saniatigut immikkoortut akornanni ineriartortitsinissamullu aningaasaliissutissat tungaasigut tullerriiaarineq pisariaqassasoq.</p>	

I de fremhævede tekststykker i tekstboks 1 bemærkes, at oversættelsen følger den danske tekst komma til komma og punktum til punktum, eller ledsætning-for-ledsætning. Dette er uhensigtsmæssigt, da det giver en grønlandsk tekst der skurrer i ørerne. En sådan tilgang favoriserer den danske tekst, og kan bevirke at læseren har svært ved at tilegne sig informationerne. Syntaktisk følger det S-O-V, dog med superordinat verbum som afslutning på første hovedsætning (gul fremhævning). Verber i kontemporativ modus kan dog komme efter superordinate verber som en tilføjelse (Bjørnum 165). At disse kommer tre på hinanden følgende medvirker til at give en hakkende, hverdagsprogagtig oversættelse. Det at hver ledsætning startes med en form for *taama-*, medvirker yderligere til den hakkende fornemmelse.

Oversætteren kan have valgt denne ledsætning-for-ledsætning løsning enten på grund af tidspres, eller fordi vedkommende har valgt at fokusere på SL-teksten. Det er meget hurtigere, at vælge denne løsning, end det er at strikke sætningen sammen med fokus på grønlandsk, men det sker på bekostning af forståeligheden. Denne løsning bruges dog gennemgående gennem oversættelsen, hvorfor det kan være udtryk for oversætterens oversættelsesstil.

Der er nogle slåfejl, i dette afsnit: *Ataqatigiissagaanerusumik og unammillerluarsinnaasoq* (rettelser i rødt). Jeg vil ikke beskæftige mig så meget med slåfejl, men må undre mig over, at de er der. Jeg undrer mig, da vi i disse dage via *kukkuniiat* har mulighed for elektronisk stavekontrol på grønlandsk, som godt nok ikke fungerer helt lige så godt som stavekontrol for andre sprog, da *kukkuniiat* til tider kan komme med ukorrekte løsningsforslag. *Kukkuniiat* fungerer dog godt nok til at slåfejl ikke bør optræde i en tekst der skal offentliggøres.

Forskellen mellem *den offentlige sektor* og *sektorer* er gengivet korrekt. Men, jeg undrer mig alligevel over, at der optræder tilføjelser i teksten. I turkis fremhævning står *ataqatigiissagaanerusunik*, oversat fra *sammenhængende*. Betydningen er dog ændret til *mere sammenhængende*. Det er en mindre ændring, men det er stadig en ændring der forandrer betydningen fra SL-teksten. Det kan opfattes som om, at der allerede sker sammenhængende løsninger, hvilket ikke fremgår af teksten, og at disse i fremtiden vil blive mere sammenhængende. Såfremt man skulle bibeholde den nuværende oversættelse vil jeg i stedet foreslå *ataqatigiissakkanik*. I lilla fremhævning optræder *unammillerluarsinnaasoq* som ækvivalent til *konkurrencedygtig*. *Unammillerluarsinnaasoq* forekommer mig dog snarere ækvivalent til *særdeles/yderst konkurrencedygtig*, og bør erstattes af *unammillersinnaasoq* (Jones & Petersen 430). Endvidere læses i blå fremhævning *kissaatigisat pisariaqartitallu tamarmik ataatsikkut pineqarsinnaanngillat*, oversat fra *ikke alle ønsker og behov kan efterkommes*. I den grønlandske tekst optræder ordet *ataatsikkut*, som ikke har en modpart i den danske version. Jeg mener, at denne tilføjelse er indsat for at tydeliggøre nødvendigheden af prioritering, som kommer i næste sætning, men mener også, at denne kan slettes uden at forringe oversættelsen. Hvorfor der i de to første eksempler er lavet tilføjelser, kan jeg ikke umiddelbart se ud fra konteksten, og må forsigtigt gætte at oversætteren har ment, at de har været nødvendige i oversættelsen.

Med hensyn til stilistisk korrespondens rammer oversættelsen i afsnittet ved siden af. Eksempelvis ved valget af ordet *taamatuttaarlumi*, som starter afsnittet med grå fremhævning. Her mener jeg, at stilen bevæger sig over i talesproget, specielt ved valget af brugen af den enklitiske endelse *-mi*, som har en fatisk funktion. *Taamatuttaarlumi* kan oversættes til *og jo ligeså*. Ud over, at afsnittet trænger til omskrivning kunne man blot fjerne det enklitiske tilhæng for at træde et skridt tilbage fra det hverdagsagtige sprog. Det

at hver ledsætning starter med en afledning af *taama-*, og at der bruges kontemporativ tre gange i træk som tilføjelse til hovedverbet bidrager til at give sætningen en lidt rodet hverdagsprogstil.

De to første sætninger er sideordnede og kan med fordel deles op: *Det kræver en sammenhængende indsats. Det kræver indretningen af en effektiv offentlig sektor.* Endvidere kan man opremse den offentlige sektors ønskede attributter: *Der kræves en indretning af en offentlig sektor som er effektiv, har en god arbejdsdeling,* osv. Disse betragtninger fremgår i oversættelsesforslaget i tekstboks 1.

Tekstboks 2	
Tekst, side 10-11	Oversættelse
Herhjemme kommer vi aldrig i nærheden af europæisk, nordamerikansk eller asiatisk stordrift, som det ses i millionbyerne og i de største virksomheder.	Maani europami, amerikkami avannarlermi asiamiluunniit annertoorsuartigut ingerlatsineq pallikkunnamngilarput, soorlu illoqarfissuarni millionilikkaanik inulinni suliffeqarfissuarnilu annerpaani takuneqarsinnaasutuulli.
Oversættelsesforslag	
Annertuumik ingerlatsineq illoqarfissuit millionilinnik inulinni suliffeqarfissuillu annerpaani Europami, Amerika Avannarlermi, Asiamilu atugaasoq nunatsinni angunaviangilarput.	

I oversættelsen udtrykkes, i gul fremhævnning, at vi her i Europa, det nordlige Amerika eller i Asien, ikke kommer til at beskæftige os med stordrift, hvilket ikke stemmer overens med SL-teksten. Hvorvidt dette er et resultat af ord-for-ord oversættelse eller en forståelsesfejl kan jeg ikke umiddelbart udlede, men det er en betydelig semantisk fejl. *Stordrift* oversættes til *annertoorsuartigut ingerlatsineq* skønt den ækvivalente term ifølge Ordbogen er *annertuumik ingerlatsineq* (Jones & Petersen 777), hvilket i øvrigt oversættes korrekt på side 143. Oversætteren og jeg foretrækker begge *illoqarfissuaq millionilinnik inulik*, i stedet for Ordbogens *illorpassuaqarfik millionilinnik inulik* (Jones & Petersen 511).

Tekstboks 3	
Tekst, side 25	Oversættelse
Befolkningsfremskrivninger fra Grønlands Statistik viser, at der umiddelbart er en tendens til, at folk flytter fra de mindre til de større bosteder.	Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik siumut naatsorsuinerata takutippaa, imatut isikkoqartoq, inuit najugaqarfinit minnerniit annernut nutsertut.
Oversættelsesforslag	
Inuit najugaqarfinit minnerniit annernut nuuttartut Naatsorsueqqissaartarfiup siumut naatsorsuinikkut takutippaa.	

Her er et eksempel på komma-til-komma oversættelse, se fremhævninger, som går galt på det formidlingsmæssige plan. Der styres så meget efter SL og SL-teksten, at oversættelsen bliver svær at forstå. Det er specielt *imatut isikkoqartoq*, som fungerer som strandet subjektsmodifikator (Bjørnum 165), og beskriver *Naatsorsueqqissaartarfiup naatsorsuinerata*, som forstyrrer flowet i sætningen. Var denne udeladt

kunne oversættelsen være passabel, da verbet *takutippaa* allerede tilkendegiver Grønlands Statistiks resultater i turkis fremhævnng.

Tendens er i oversættelsesforslaget tilnærmet ved brug af tilhænget *-tar-*. Et andet muligt forslag er *nuukkiartuaartut* i stedet for *nuuttartut*, hvis man vil understrege *tendens*, jeg synes dog, det rækker at konstatere, at folk (plejer eller med regelmæssighed) flytter.

Tekstboks 4	
Tekst, side 36	Oversættelse
I den sammenhæng må vi ikke glemme, at ligesom priserne på mineralske råstoffer kan svinge, så kan de biologiske ressourcer også udvise cykliske udsving på baggrund af blandt andet svingende havvandstemperaturer.	Tamatumanili puiussanngilarput, atortussiassatuulli akii allanngorarsinnaammata, taamalumi uumassusillit immap kissassusia najoqqutaralugu akitigut allanngorartarlutik.
Oversættelsesforslag	
Soorlu atortussiassat akii nikerarsinnaasut taamatuttaaq uummassusillit isumalluutit ¹ peqquutit assigiinngitsut pissutigalugit matumani ilaatigut immap kissassusaa naapertorlugu nikerarsinnaapput, tamannalu eqqumaffigineqartariaqarpoq.	

I oversættelsen bemærkes, at havvandstemperaturen bestemmer prisen på de biologiske ressourcer. Herudover er det cykliske element udeladt, og havvandstemperaturen angives som det eneste der kan give udsving hos de biologiske ressourcer. Men, det er overvejende en god løsning på denne sætnings udfordring. Udfordringen ligger i, at man vil sammenligne de svingende priser på råstoffer med udsving i antallet af de biologiske ressourcer. Det fremgår ikke tydeligt, at det er antallet af de biologiske ressourcer der har cykliske udsving, men det forekommer mig den mest logiske mulighed. Var *akitigut* erstattet med *amerlassutsimigut* ville oversættelsen være passabel.

Cykliske udsving, er måske et uoversætteligt ord på grønlandsk. Hvis der var flere informationer om det eksempelvis var en årstidscyklus, parringscyklus, døgncyklus, etc. ville oversættelsen være mulig, men på et sådant abstraktionsniveau forekommer løsningen mig ikke åbenbar. I dette tilfælde skønner jeg, at udeladelse i oversættelsen er i orden. I oversættelsesforslaget er cyklus-tanken repræsenteret ved *peqquutit assigiinngitsut pissutigalugit*, hvilket ikke er optimalt, men angiver, at der er andre faktorer end vandtemperaturen, der har indflydelse på biologiske ressourcer.

Det er yderst besynderligt, at der på side 54 er et afsnit i den grønlandske tekst, som ikke har en modpart i den danske tekst (rettelser i rødt):

“Kommunalbestyrelsip aq!lajangiinerani takuneqarsinnaavoq, kommunalbestyrelsip naatsorsuutigimmagu, Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuutissatigut nammaqataajumaartut.”

¹ Jf. Uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutit tamatumunngalu atatillugu suliniutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, ulloq 3. juni 2016-imeersoq, §6 nr. 6 (her henvises ikke til loven som sådan, men oversættelsen af *biologiske ressourcer* i loven).

Aqqaluk L. Egede

Bachelorprojekt, 20 ECTS

Afdeling for Oversættelse og Tolkning

Vejleder: Marie M. Udvang

Afsnittet er ikke at finde i den danske tekst, ej heller i LPR15, men det lyder som om, det er i logisk forlængelse af det der skrives om, så det er usandsynligt, at det er oversætterens egen tilføjelse. Dette har nogle mulige implikationer. Én mulighed er, at oversætter har fået en revideret udgave, og misset at der er et afsnit, som var blevet slettet. Eller også er der redigeret i den danske udgave efter oversættelsen. I begge tilfælde burde denne uoverensstemmelse være fanget ved en endelig kritisk gennemlæsning.

Jeg har et indtryk af, at kapitel 3 generelt er bedre end de to første kapitler, og denne tendens synes at fortsætte i de resterende kapitler. Der gøres stadig brug af ledsætning-for-ledsætning/komma-til-komma oversættelse, men resultatet er mere læsevenligt end i de to første kapitler.

Tekstboks 5	
Tekst, side 98	Oversættelse
Det, at have de projekter, man kan planlægge, på plads i sektorplanlægningen, frigør netop ressourcer, i forhold til hvis alle landets anlægsprojekter behandles som enkeltstående, akutte projekter.	Pilersaarusiugassanik imikkoortuni pilersaarusionermut ilaatinneqarsinnaasunik, nukiit pilersinneqassapput, nuna tamakkerlugu pilersaarutit ataasiakkaatut pinartoqartillugu suliasatut ingerlatittaleraanni.
Forslag til oversættelse	
Nunatsinni sanaartugassat tamaasa pinartutut sanaartugassanullu allanut atassuteqanngitsutut suliarinerannut sanilliullugu sanaartugassat pilersaarneqarsinnaasut immikkoortuni pilersaarusionernut ilanngunneqarneri isumalluutiniq pilersitsissaaq.	

Jeg forstår ovenstående tekst således, at det at planlægge projekter i en sektorplan frigør ressourcer, sammenlignet med ikke at have en overordnet plan. Oversættelsen er svær at følge, men giver indtryk af, at ressourcer frigives hvis man i akutte tilfælde behandler landsplaner som enkeltstående projekter. Det der frigør ressourcer er forskelligt i de to sprog.

Tekstboks 6	
Tekst, side 106	Oversættelse, rettelser i rødt
Helt generelt kan en forsørgerbrøk på mellem 0,5 og 1,0 siges at være udtryk for en rimelig balance mellem den gruppe, som skal forsørge samtlige indbyggere, og den gruppe, som skal forsørges. I den forstand vil der være tale om en bæredygtig samfundsudvikling. Hvis forsørgerbrøken kommer over 1,0 bør det generelt give anledning til, at årsagen undersøges nærmere, for det vil på længere sigt formodentligt ikke være udtryk for en bæredygtig samfundsudvikling.	Nalinginnaasumilli pilersuisussaanermi brøki 0,5- ip 1,0llu akornanniippat imaassimassaaq, inuiaqatigiinni pilersuisussaaq pilersugassaaq akornanni oqimaaqatigiinneq naammaginartuusooq. Taamatut ittoqartillugulu oqartariaqarluni inuiaqatigiit atuilluartuuffiusut. Pilersuisussaanermi brøki 1,0-i sinnerpagu, taava misissueqqissaartoqartariaqalissaaq sukumiinerusumik sumik tamanna peqquteqarnerisooq paasiniarlugu, piffissarmi alimasinnerusooq isigalugu, tamanna inuiaqatigiit ineriartortitaaneranni atuilluartuuffiunngitsooq ilimanaateqarsinnaammat.

I tekstboks 6 ses en god oversættelse. Der er dog kun ét *k* i *brøki* ifølge Ordbogen (Jones & Petersen 111).

Aqqaluk L. Egede
 Bachelorprojekt, 20 ECTS
 Afdeling for Oversættelse og Tolkning
 Vejleder: Marie M. Udvang

Tekstboks 7	
Tekst, side 107	Oversættelse
Real forsørgerbrøken er væsentligt højere i 'bygder' end i 'byer'.	Pilersuisussaanermi brøki piviusoq 'illoqarfinni' annerujussuuvoq 'nunaqarfinnut' sanilliullugu.
Oversættelsesforslag	
Pilersuisussaanermi brøki piviusoq 'nunaqarfinni' 'illoqarfinnut' sanilliullugu annerungaatsiarpoq.	

I ovenstående tekstboks ses, at der er byttet rundt på *byer* og *bygder* i oversættelsen.

Tekstboks 8	
Tekst, side 113	Oversættelse
De involverede gik engagerede til opgaven, og der var dels gode og grundige diskussioner, dels gode og relevante forslag til parametre.	Peqataasut suliamik soqutiginnillutik peqataapput, oqallinnerillu pitsaasut sukumiisullu ingerlanneqarlutik, ilaatigut siunnersuutit pitsaasut naleqquttullu pissarsiaallutik.

I tekstboks 8 ses, et vellykket eksempel på en komma-til-komma oversættelse.

Tekstboks 9	
Tekst, side 126	Oversættelse
Det er desuden planen at indlede en konkret dialog med Grønlands Statistik om i samarbejde med relevante aktører at etablere en automatisk, årlig opdatering af de informationer, der ligger til grund for de valgte parametre.	Tamatumalu sanitigut pilersaarutaalluni, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit toqqakkanik suleqatigiinnissaq pillugu oqaloqateqarnissaq, taamalu uuttuutit toqqakkanut toqqamaviusut ukiumoortumik paasissutissatigut pissarsiaasutigut ingerlaavartumik nutarterneqarsinnaaqqullugit.
Oversættelsesforslag	
Uuttuutit tunngaviusut ukiumoortumik ingerlaannartumik nutarterneqartalermissaat anguniarlugu Naatsorsueqqissaartarfik suleqataasinnaasullu allat peqatigalugit oqaloqatigiinnissaq pilersaarutaavoq.	

I tekstboks 9 ses i oversættelsen, at der ingen superordinat verbum (hovedverbum) er. Der er kun to verber og de er i kontemporativ *-luni -lugit*. Endvidere ses, at der i gul og grøn fremhævelse som i det tidligere eksempel er oversat efter ledsætning. I den umarkerede tekst brydes der dog med denne fremgangsmåde, idet den sidste ledsætning står først i det umarkerede tekststykke. Manglen på et hovedverbum giver en sætning der lyder decideret ufuldstændig og mangelfuld. Det umarkerede tekststykke er også svært at forstå i sig selv. Dette er sandsynligvis fordi sætningen er kompliceret, og fordi der er nogle tekniske begreber i sætningen. Man kunne med fordel simplificere udtrykket uden at tabe information. Eksempelvis kunne man simplificere udtrykket *informationer der ligger til grund for de valgte parametre* til *de grundlæggende parametre*. Baggrunden for denne holdning er, at udenlandske tekniske termer på grønlandsk kan hindre forståelsen. *Informationer der ligger til grund for de valgte parametre* kan

eksempelvis oversættes til *paasisutissat uuttuutitut toqqakkanut tunngaviusut*, hvilket er fint, men når der derefter følger en længere sætning, kan læseren glemme hvad der blev snakket om i starten af sætningen, og må måske bruge tid på at læse sætningen igen (og igen). Det siger sig selv, at man skal passe på med at tage noget væk i teksten, men jeg mener, at det er nødvendigt i denne specifikke situation.

Igen ses slåfejl: toqqam~~m~~aviusut.

Der er i dette afsnit ikke afvigelser i forhold til det stilistiske. Men der er en væsentlig semantisk forskel. I den danske tekst står *Grønlands Statistik i samarbejde med relevante aktører*, som er oversat til *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit toqqakkanik*. Nu er der ikke længere tale om Grønlands Statistik og andre aktører, men af Grønlands Statistik valgte aktører. Stavefejl og indholdsmæssig fejl kunne enten være på grund af hast og/eller manglende stavekontrol og/eller manglende korrekturlæsning.

På side 128 er der en grammatisk fejl: *Figur 6.1 viser* er oversat som *Titartagaq 6.1-i takutinneqarpoq*, men bør nok snarere fremstå som *Titartakap 6.1-ip takutippaa*, da det er figuren som *viser*, og ikke figuren som *vises*.

Tekstboks 10	
Tekst, side 135	Oversættelse
Det er derfor nødvendigt at lave en særskilt undersøgelse, hvor begrundelser for at skifte adresse kan blive grundigt belyst.	Taamaammat immikkut misissuinissaq pisariaqartarpoq, tamatumanilu sooq nuuttarneq sukumiisumik nassuiarneqarsinnaalluni.
Oversættelsesforslag	
Taamaammat suut peqquutigalugit nuuttoqartarnersoq paasilluarniarlugu immikkut misissuisoqartariaqarpoq.	

I tekstboks 10 ses, at oversætteren har valgt at inkludere tilhængen -tar- i *pisariaqartarpoq*. Dette er en semantisk fejl, da det antyder regelmæssighed. Der er i teksten tale om behovet for en enkelt undersøgelse, ikke om behovet for undersøgelser generelt. Endvidere er *sooq nuuttarneq* grammatisk ukorrekt, og der burde i stedet stå enten *sooq nuuttoqartarnersoq* eller *nuunnermut peqquutaasut (verbets endelse ændres til flertal: -llutik)*.

På grund af de relativt mange semantiske fejl, kan man ikke sige, at teksten er oversat i sin helhed. Dermed kan oversættelsen, ifølge Reiss' kriterier, ikke regnes som værende tilfredsstillende. Der er dermed grundlag for at bakke op om den påstand, at der er fejl i oversættelsen, og dette i en væsentlig grad.

Perspektivering

Sammenligning af LPR15 og LPR16.

Jeg vil i dette afsnit perspektivere til oversættelsen af LPR15. Jeg mener, det er hensigtsmæssigt at inddrage LPR15, da den er forgænger for LPR16; er udfærdiget af Finansdepartementet; har samme redaktør, og; én oversætter går igen i begge udgivelser. Dog er der i LPR15 to oversættere, mens der kun er én i LPR16. Det skønnes på baggrund af ovenstående at LPR15, ligesom LPR16, er en informativ tekst.

Tekstboks 11	
Tekst, side 5	Oversættelse
Landsplanredegørelse 2015 præsenterer et billede af, hvordan den demografiske udvikling har tegnet sig de senere år og, hvordan vi på nogle parametre kan forvente, at udviklingen kommer til at se ud i de kommende år, hvis vi blot fremskriver de aktuelle tendenser.	Inuit nuttarnerisa ukiuni kingullerni qanoq isikkoqarnera, ineriartornerlu taanna atuuttoq attatiinnarutsigu ukiuni aggersuni tamatuma qanoq ingerlanissaa ilimagisinnaaneripput uuttuutit assigiinngitsut atorlugit nuna tamakkerlugu 2015-imut pilersaarusiasmut nassuiaatip takutippaa.
Oversættelsesforslag	
Nunatsinni inuiaqatigiit agguataarnerisa allaatigisaanerat pillugu nuna tamakkerlugu 2015-imut pilersaarusiasmut nassuiaatip ukiuni kingullerni qanoq ineriartortoqarsimanersoq saqqummiuppaa, uuttuutillu ilaanni, ineriartorneq atuuttoq aallaavigalugu, ukiuni aggersuni ineriartorneq ilimanartog siumut naatsorsuinikkut takutillugu.	

Sætningen i tekstboks 11 er lidt lang og lidt kompliceret, men løses på en god måde, der ikke bærer præg af ledsætning-for-ledsætning oversættelse. Det eneste der generer, er oversættelsen af *demografiske udvikling*. Her er brugt *inuit nuttarnerisa*, som på side 7 i LPR15 gengives som *mobilitet*, som er ét af de demografiske måleværktøjer der bruges i redegørelsen. Stadig på side 7, gengives *demografi* som *innuttaasut katitigaanerat*, og længere nede som *inuiaqatigiit katitigaanneranni*. Termerne bruges inkonsekvent, men *inuiaqatigiit katitigaanerat* (*samfundets sammensætning*) er egentlig et godt alternativ til Ordbogens oversættelse af *demografi inuiaqatigiit (agguataarnerisa) allaatigisaanerat* (Jones & Petersen 136), som kan oversættes til *beskrivelse² af samfundet(s) inddeling*.

Forslag til oversættelse til trods ville en ændring af *Inuit nuttarnerisa* til *Inuiaqatigiit katitigaanerat* gøre oversættelsen passabel.

En anden lille ting jeg har bidt mærke i er, at der i LPR16 er en tendens til at *på sigt*, eller lignende afledninger, oversættes i en afledning af *alimasissoq*, hvilket i LPR15 oversættes i en afledning af *siunissaq*. Dog skal det bemærkes, at første gang at *på sigt* optræder i LPR16, på side 7, er det oversat som *siunissaq*. Det skal ligeledes bemærkes, at *på sigt* optræder sjældnere i LPR15 end i LPR16. Der skelnes i LPR16, for det meste, mellem *på sigt* og *i fremtiden*, mens disse termer behandles som synonymmer i LPR15.

² Decideret skriftlig beskrivelse af samfundets inddeling
Aqqaluk L. Egede
Bachelorprojekt, 20 ECTS
Afdeling for Oversættelse og Tolkning
Vejleder: Marie M. Udvang

En sætning, som kunne tænkes at være problematisk i LPR16 er i LPR15 oversat udmærket godt:

Tekstboks 12	
Tekst, side 16	Oversættelse
Grænseværdien, som er bestemt for de valgte parametre, er blevet beregnet på grundlag af de grønlandske gennemsnitsværdier under eller over hvilken, der ikke kan opnås en stabil aldersstruktur og en potentiel erstatning.	Uuttuutini tamani killissarititaasoq atuuttoq, inuiaqatigiinni kalaallini agguaqatigiissitsinikkut atuuttussatut naatsorsorneqarnikuuvoq, taannalu ataakkaanni qulaakkaaniluunniit ukiutigut patajaatsumik inissitsisoqarsinnaanani taartaasinnaasumilluunniit atugassaqarani.

Blandt de dele af LPR15, som er blevet undersøgt, er der fundet væsentligt færre fejl, samt færre væsentlige fejl i forhold til LPR16. Oversættelsen af LPR15 skønnes som værende tilfredsstillende.

LPR15 og LPR16 er adskilt væsentligst i antallet af sider og antallet af oversættere. Det er derfor nærliggende at antage, at disse faktorer, enkeltvis eller tilsammen, har haft indflydelse på forskellen i oversættelsen mellem de to redegørelser. De er naturligvis også adskilt i tekst, men idet størstedelen af teksterne er emnemæssigt beslægtede, vil jeg tillade mig at ignorere dette aspekt, for argumentets skyld.

LPR15 blev udgivet i september 2015, og LPR16 blev udgivet i september 2016. LPR15 er på 98 sider, mens LPR16 er på 156 sider. LPR16 er omtrent en tredjedel længere end LPR15. Man kan antage, at den længere oversættelsesopgave, kan have været med til at lægge pres på oversætteren. Og dette kan være en del af forklaringen på hvorfor der er flere fejl i LPR16 end i LPR15. Antallet af oversættere kan også hjælpe med at forklare dette. To oversættere kan nemlig ikke kun dele arbejdsbyrden imellem sig, men kan også samarbejde ved at korrekturlæse hinandens oversættelser. Tilsammen betyder dette, at oversætteren, alt andet lige, har haft mere end den dobbelte arbejdsbyrde uden mulighed for samarbejde om korrekturlæsning.

Dette bygger naturligvis på nogle antagelser. Det vides ikke hvor lang tid oversætterne har haft til at lave oversættelsen, hverken ved oversættelsen af LPR15 eller LPR16. Det er ligeledes ikke helt rigtigt, at der med hensyn til LPR16 ikke har været mulighed for korrekturlæsning, fordi der kun var en oversætter. Oversætteren, og dette gælder så vidt også opdragsgiveren, har af åbenbart fravalgt at inddrage en korrekturlæser. Årsagen kan være grundet økonomiske eller tidsmæssige begrænsninger. Har der på LPR16 været en korrekturlæser, fremgår dette ikke når redegørelsen læses.

Beslutningen om at gå fra to oversættere, som ved oversættelsen af LPR15, til en enkelt kunne være af rent økonomiske årsager, men hvad end årsagen er, kan det på ovenstående sammenligning siges, at være en uheldig beslutning. Fremadrettet kunne en mulighed være, at have to oversættere der samarbejder om oversættelse og korrekturlæsning.

Konklusion

Jeg har i denne opgave ville finde ud af om Landsplanredegørelsen 2016, som hævdedet i pressen, har fejl i oversættelsen.

Til dette formål har jeg benyttet Katharina Reiss' oversættelseskritiske teori. Reiss tilstræber i sin teori en objektiv oversættelseskritik. En objektiv oversættelse kendetegnes ved at være verificerbar. Det vil sige, at kritikeren må kunne vise, med eksempler, hvori en fejlversættelse ligger, give bud på hvordan fejlen er opstået, og give sit eget løsningsforslag. Derudover er der ifølge Reiss fire ting der må tages højde for, før en oversættelseskritik kan siges, at være objektiv:

1) En oversættelseskritik er udført ordentligt, når en oversættelse er undersøgt i henhold til dens teksttype, samt når de lingvistiske elementer, og de pragmatiske faktorer, der har indflydelse på teksten er undersøgt, 2) en oversættelseskritik er udført ordentligt, når funktionelle oversættelser bedømmes med højde for de tilpasninger der er foretaget i oversættelsen af teksten, 3) der må tages højde for, at der i 1 og 2, er tale om mennesker med hver deres forståelse, fortolkning og personlighed, hvorfor både oversætter og kritiker giver en subjektiv udlægning af deres respektive opfattelser af hvad en tredje part har skrevet, og 4) en oversættelseskritik er kun objektiv såfremt den tager højde for de subjektive begrænsninger (Reiss 114).

Ad 1 fandt jeg frem til, at Landsplanredegørelsen er en informativ tekst, hvor SL-tekst og dens oversættelse har samme målgruppe og formål. Det semantiske, grammatiske og stilistiske indhold er vigtige områder, at holde øje med når man undersøger en informativ tekst. Derudover er det af yderste vigtighed at oversættelsen er oversat i sin indholdsmæssige helhed, og er i overensstemmelse med de sproglige normer og konventioner på TL, idet læserens forståelse af tekstens indhold beror på, at læseren kan forstå tekstens sprog. Såfremt et emne og dets vigtigste bestanddele er oversat i dets helhed, må oversættelsen regnes som værende tilfredsstillende (Reiss 27-31).

Jeg fandt mange semantiske fejl i oversættelsen, det vil sige fejl der har ændret betydningen i oversættelsen kontra SL-teksten. Der blev fundet grammatiske fejl, og stavfejl. Stilistisk var oversættelsen acceptabel, dog var der enkelte tilfælde hvor gentagelser gav indtryk af et hverdagsagtigt sprog. Der er et afsnit i oversættelsen, som ikke har en modpart i SL-teksten. Oversætteren har valgt at følge SL-tekstens opbygning tæt, hvilket i specielt de to første kapitler, men også gennemgående, er generende for tekstens læselighed. På grund af de relativt mange semantiske fejl, kan man ikke sige, at teksten er oversat i sin helhed. Dermed kan oversættelsen, ifølge Reiss' kriterier, ikke regnes som værende tilfredsstillende. Der er dermed grundlag for at bakke op om den påstand, at der er fejl i oversættelsen, og dette i en væsentlig grad.

2 er ikke relevant i denne opgave, da oversættelsen ikke er en funktionel oversættelse. For at kaldes en funktionel oversættelse må SL-tekst og oversættelsen have forskellige formål, jf. Reiss teori.

Ad 3 har jeg forsøgt, at være opmærksom på de tilfælde hvor der ikke nødvendigvis har været tale om oversættelsesfejl, men snarere oversættelsespræferencer. Jeg fandt dog, at oversætteren præference for komma-til-komma, eller ledsætning-for-ledsætning, oversættelse ikke tager hensyn til hvor forskellige de to sprog er. En sådan tilgang kan give acceptable oversættelser, og kan i nogle tilfælde være en god løsning, men burde ikke være styrende i en oversættelse. Denne løsning kan dog være valgt på grund af tidspres.

Ad 4 er hvorvidt dette virkeligt har været en objektiv oversættelseskritik, ifølge Reiss' eget udsagn, umuligt at svare på, da oversætteren og jeg selv fortolker en tekst, skrevet af andre mennesker, ud fra vores egen forståelse og personlighed. Jeg har dog forsøgt, at gøre plads til oversætterens personlighed, og forsøgt at påvise hvordan de oversættelser, jeg har anset som værende fejlagtige, er forkerte og hvordan de kunne forbedres.

I perspektivering har jeg valgt, at perspektivere til Landsplanredegørelsen 2015. Den væsentligste forskel mellem Landsplanredegørelserne er i kvaliteten af oversættelserne og antallet af oversættere. I 2015 var der to oversættere, og oversættelsen var tilfredsstillende. I 2016 var der én oversætter, og oversættelsen var ikke tilfredsstillende. Fremadrettet kunne det være en idé, at gå tilbage til at have to oversættere, hvorved oversætterne har mulighed for at samarbejde, om ikke andet om korrekturlæsning.

Bibliografi

Bjørnum, Stig. *Grønlandsk Grammatik*. Forlaget Atuagkat, 2012.

"Helsætning." *Den Danske Ordbog (DDO)*. Det Danske Litteratur- og sprogselskab. ordnet.dk/ddo/ordbog?query=ad%C3%A6kvat. Sidst tjekket 27-01-2017.

Jones, Kirsten Gade & Robert Petersen. *Ordbogen*. Ilinnisiorkfik Undervisningsmiddelforlag, 2003.

"Ledsætning." *Den Danske Ordbog (DDO)*. Det Danske Litteratur- og sprogselskab. ordnet.dk/ddo/ordbog?query=leds%C3%A6tning. Sidst tjekket 27-01-2017.

"Lingvistik." *Den Danske Ordbog (DDO)*. Det Danske Litteratur- og sprogselskab. ordnet.dk/ddo/ordbog?query=lingvistik. Sidst tjekket 27-01-2017.

Naalakkersuisut, Finansdepartementet. Ataqagiissaarineq Pisariaqartinneqartoq – Nuna Tamakkerlugu Pilersaarusiarnut Nassuiaat 2015 / Den Nødvendige Koordinering – Landsplanredegørelse 2015. Nuuk Offset, 2015.

Naalakkersuisut, Finansdepartementet. Tullerriiaarineq Pisariaqartinneqartoq – Nuna Tamakkerlugu Pilersaarusiarnut Nassuiaat 2016 / Den Nødvendige Prioritering – Landsplanredegørelse 2016. Nuuk Offset, 2016.

"Objektiv." *Den Danske Ordbog (DDO)*. Det Danske Litteratur- og sprogselskab. ordnet.dk/ddo/ordbog?query=objektiv. Sidst tjekket 27-01-2017.

Reiss, Katharina. *Translation Criticism – the Potentials and Limitations: Categories and Criteria for Translation Quality Assessment*. 2000. Oversat af Erroll Rhodes, Routledge 2014.

"Semantik." *Den Danske Ordbog (DDO)*. Det Danske Litteratur- og sprogselskab. ordnet.dk/ddo/ordbog?query=semantik. Sidst tjekket 27-01-2017.

"Uumassusillit Sananeqaataasigut Kingornuttagaasunik Isumalluutit Tamatumunngalu Atatillugu Suliniutit Pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, Ulloq 3. Juni 2016-imeersoq." *Inatsisit*. Lov- og Justitsafdelingen. inatsisit.gl/lov?rid={9FD12C4B-DB13-4545-B38E-F617738BD35F}. Sidst tjekket 27-01-2017.